

SBÍRKA ROZHODNUTÍ A OPATŘENÍ JIHOČESKÉ UNIVERZITY V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Číslo: R 567

Datum: 28. 11. 2024

Opatření rektora k využívání umělé inteligence při tvorbě písemných prací a jiných typů závěrečných prací studentů Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích

Článek 1

Úvodní ustanovení

- 1) Toto opatření upravuje základní pravidla pro etické, tvůrčí a bezpečné využívání umělé inteligence (dále také jako „AI“) při tvorbě písemných prací a jiných typů závěrečných prací studentů Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích (dále jen „studentské práce“).
- 2) Písemnými pracemi se pro účely tohoto opatření myslí veškeré písemné práce studentů, zejména pak práce disertační, diplomové, bakalářské, semestrální a seminární.
- 3) Jinými typy závěrečných prací se pro účely tohoto opatření myslí nepísemné závěrečné práce nebo nepísemné součásti závěrečných prací, zejména pak umělecké a audiovizuální výtvořky.
- 4) Autorem studentské práce je osoba, která v souvislosti se svým studiem danou práci zpracovává na základě jasně daného zadání (dále jen „autor“).
- 5) Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích si uvědomuje význam a prospěch nástrojů AI, pokud se využívají eticky, tvůrčím způsobem a bezpečně. Hlavním smyslem studentských prací je totiž rozvoj tvůrčího potenciálu a kritického myšlení studentů. Autentické výsledky vlastní práce jsou navíc při studiu mnohem důležitější než dokonale znějící formulace. Nástroje AI je tedy třeba chápat především jako doplněk na cestě rozvoje dovedností a schopností spojených se studiem vysoké školy.
- 6) Toto opatření využívá pro zjednodušení ve svém textu generického maskulina.

Článek 2

Nástroje umělé inteligence

- 1) Nástroje umělé inteligence se standardně dělí na generativní a ostatní.
- 2) Generativní nástroje AI jsou např. nástroje, které slouží pro generování textů (např. Copilot) či obrázků (např. Midjourney). Jejich fungování je založeno na statistické analýze trénovacích dat (např. na statistických vazbách mezi slovy nebo většimi celky v případě generátorů textu). Generují objekty (např. texty či obrázky), které respektují vnitřní pravidla datového modelu a současně jsou ovlivněny vstupem od uživatele. Povinností autora práce je užití takových nástrojů vždy deklarovat a specifikovat.
- 3) Ostatní nástroje AI, které např. provádějí překlady (např. DeepL), navrhují jazykové úpravy (např. Grammarly) či analyzují vědecké publikace (např. Elicit), nejsou primárně zaměřeny na generování

nového obsahu. Pokud to není explicitně a transparentně uvedeno v zadání písemné práce, není použití takových nástrojů nutné deklarovat a specifikovat.

- 4) Toto opatření primárně upravuje pravidla pro využívání generativních nástrojů AI. Pro ostatní nástroje AI je toto opatření užito v částech, které tyto ostatní nástroje AI výslovně zmiňují.

Článek 3

Pravidla kybernetické bezpečnosti

- 1) Informace poskytnuté nástrojům AI mohou být viditelné pro jejich provozovatele mimo Jihočeskou univerzitu v Českých Budějovicích (dále také jen „JU“), a proto se studenti při jejich používání musí řídit následujícími pravidly:
 - a) Při registraci do nástrojů AI nesmí být použita stejná hesla jakými se studenti přihlašují do systémů JU.
 - b) Umožňuje-li poskytovatel nástroje AI vícefaktorové zabezpečení, studentům se silně doporučuje této možnosti využít.
 - c) Při registraci do nástrojů AI a jejich užívání je zakázáno poskytovat těmto nástrojům citlivé informace o sobě či jiných osobách včetně osobních údajů. Studenti by si při této registraci měli prostudovat také podmínky dané služby formulované poskytovateli a zjistit tak, zda jejich osobní údaje nebudou využívány jinými stranami nebo zda se nemohou dostat k nepovolaným osobám a být zneužity.
 - d) V případě užití nástrojů AI při tvorbě studentské práce je zakázáno poskytovat těmto nástrojům důvěrné, interní, chráněné, citlivé a další neveřejné informace, včetně informací zahrnujících univerzitní duševní vlastnictví.

Článek 4

Základní zásady, principy a závazná pravidla pro práci s AI

- 1) V případě, že autor používá při tvorbě studentské práce nástroje AI, je povinen se seznámit s principy a základy fungování a užívání dotčeného nástroje AI.
- 2) Využití nástrojů AI musí být v souladu s akademickými zásadami. Zahrnuje např. dodržování etických standardů, přesnost, objektivitu a transparentnost, řádné citování zdrojů, či respekt k duševnímu vlastnictví v rámci výzkumu, studia a vědecké komunikace.
- 3) Jakákoli forma netransparentního chování založená na vydávání cizího díla za své (včetně překladu z cizího jazyka) nebo snaha o uvedení vedoucího práce, školitele a dalších hodnotících osob a orgánů v omyl, je chápána jako úmyslné jednání proti dobrým mravům, se všemi z toho plynoucími důsledky (viz Čl. 8).
- 4) V textech generovaných AI může chybět kritický pohled na věc. Informace mohou být chybné, zkreslené, neúplné, zavádějící, protichůdné či dokonce diskriminační. Texty mohou obsahovat kontroverzní stanoviska bez zvažování jejich pravdivosti nebo kontextu. Často chybí posouzení kladů a záporů daného stavu či řešení. Výstupy AI jsou proto vždy pro autora jen a pouze vstupním podkladem. Autor je zodpovědný za využití těchto výstupů a za jejich kritické zkoumání a ověřování.

- 5) Základním pravidlem, které platí pro všechny nástroje AI je, že autorem studentské práce je jen a pouze autor sám, nikoliv nástroj, který používá. Za studentskou práci odpovídá její autor v plném rozsahu, neboť použití nástroje AI bylo jeho svobodným a poučeným rozhodnutím.
- 6) Nástroj AI není v konečném důsledku nikdy autorem informace, kterou předkládá. Stejně jako při používání ostatních zdrojů, tak i při použití nástrojů AI proto nemůže autor ve své studentské práci využít výstupy AI, aniž by je kriticky zhodnotil či ověřil (například určitou formulaci, překlad, postup, myšlenku nebo odkaz na zdroj v podobě písemného nebo jiného díla).

Článek 5

Zadání

- 1) Vedoucí práce či školitel má právo užití určitých nástrojů AI ve studentské práci zakázat či nedoporučit (může jít např. obecně o generativní nástroje AI nebo specifické jazykové nástroje např. v případě lingvistických prací).
- 2) Je-li vedoucím práce či školitelem použití určitých nástrojů AI v dané studentské práci zakázáno nebo se nedoporučuje, musí to být transparentně a explicitně uvedeno v zadání této práce, včetně jasného odůvodnění.
- 3) Doporučuje se zadávat studentské práce, které nejsou triviální a nemají pouze kompilační, referátový charakter.
- 4) Kde je to možné, doporučuje se pro studentskou práci požadovat vlastní přínos studenta a speciální část věnovanou vlastnímu kritickému zhodnocení tématu.

Článek 6

Reference, deklaráce a reflexe užití AI

- 1) Autor je povinen řídit se pravidly citační etiky, zejména pak odlišit převzaté myšlenky od vlastních, odkázat na původní zdroj a označit původní zdroj tak, aby se dal dohledat.
- 2) Užití správných referencí¹ na správných místech textu je jedním z pilířů akademických zásad. Za správnost, přesnost a správnou formu referencí plně odpovídá autor práce.
- 3) Pro úplné pochopení vlastního příspěvku autora je užití generativních nástrojů AI autor vždy povinen deklarovat a specifikovat. Povinné je uvedení krátké deklaráce s výčtem použitých nástrojů a jejich účelů ve spojení s prohlášením autora, že si je vědom výhod i potenciálních limitů použití těchto nástrojů, celé dílo pečlivě zkontroloval, upravil a s plnou autorskou odpovědností jej odevzdává. Deklarace obsahuje nejméně tento text:

„Při přípravě této práce autor(ka) použil(a) [NÁZEV NÁSTROJE / SLUŽBY] za účelem [DŮVOD]. Po

¹ Reference jsou odkazy na zdroje, ze kterých bylo čerpáno. Reference jsou generativními nástroji AI generovány stejně jako každý jiný text. AI proto může vygenerovat odkaz na zdroj, který reálně neexistuje. A pokud už AI vygeneruje odkaz na zdroj, který existuje, nemusí jít o zdroj vztahující se k textu, který AI v dané souvislosti vygeneroval.

použití tohoto nástroje/služby autor(ka) obsah podle potřeby zkontroloval(a) a upravil(a) a přebírá plnou odpovědnost za obsah [TYP PRÁCE].“

- 4) Na základě instrukcí od vedoucího práce či školitele, které musí být studentovi předány předem, srozumitelnou a prokazatelnou formou, lze od studenta oprávněně požadovat větší podrobnosti o užití AI při přípravě práce než jen výše uvedenou deklaraci. Tyto podrobnosti mohou nabývat různou formu: od rámcové podoby, kdy student uvede, které pasáže a proč byly zpracovány nástrojem umělé inteligence (a jakým nástrojem), až po uvedení, jaké základní úkony byly použitým nástrojem AI zadány. I při maximální formě deklarace a specifikace však nebude po studentovi požadováno, aby uvedl detailní sekvence tzv. promptů (požadavků, zadání) a odpovědi nástrojů AI na ně.

Článek 7

Obhajoba

- 1) Obhajoba nabízí mimořádnou příležitost ověřit samostatnost studentovy práce. Součástí obhajoby studentské práce by proto vždy měl být důraz na prokázání jednoznačné znalosti tématu, dostatečně hlubokého porozumění dané problematice a schopnosti o tématu kvalitně, konzistentně a kriticky diskutovat. Pro úspěšnou obhajobu by student měl být schopen obhájit a kriticky zhodnotit postupy a motivace, které vedly ke zpracování jeho práce, jakož i tvrzení v ní obsažená.
- 2) Součástí hodnocení studentské práce vždy musí být prověření referencí a použitých pramenů. V případě nejasností je úkolem a odpovědností studenta takové nejasnosti poskytnutím jednoznačných důkazů rozptýlit (např. prokázat, z kterých částí literatury a pramenů čerpal, kde je získal apod.).
- 3) Jsou-li součástí studentské práce data založená na výzkumu prováděném studentem, je povinností studenta tato data uchovat a na žádost předložit (např. měření, dotazníková data apod.).
- 4) Při přípravě kvalifikačních prací je kladen klíčový důraz na kvalitu vedení těchto prací. Nezbytné je průběžné sledování a ověřování postupu práce a metodiky, ověřování znalostí a dovedností studenta při pravidelných konzultacích, ověřování, jak student pracoval se zdroji a literaturou. Povinností autora je vzít v úvahu názor vedoucího práce či školitele na to, zda je kvalifikační práce připravena k odevzdání a následné obhajobě, a zajistit, aby ještě před jejím odevzdáním měl vedoucí práce či školitel možnost vidět a komentovat její poslední verzi. Vedoucí práce či školitel by neměli připustit, aby student odevzdal práci, o jejímž vypracování neměli přehled. V případě, že i tak student svou kvalifikační práci odevzdá, měli by toto reflektovat ve svém posudku a nedoporučit práci k obhajobě.
- 5) Pro předcházení případného zneužití AI při vypracovávání kvalifikačních prací na úkor vlastního přínosu studentů se doporučuje revidovat formát kurzů, jejichž náplní je příprava kvalifikačních prací. Jako součást cesty k získání zápočtu z těchto kurzů je možné např. stanovit milníky v postupu, včetně přípravy úvodních tezí práce, obhajoby nanečisto, či finálních tezí pro obhajobu.
- 6) Způsob ověřování postupu práce studenta a jeho znalostí a dovedností, pravidla pro odevzdávání kvalifikačních prací, stejně jako formát kurzů, jejichž náplní je příprava kvalifikačních prací, jsou zcela v gesci jednotlivých fakult a měly by být fakultami transparentně specifikovány.

Článek 8

Postih

- 1) Pokud se prokáže, že student použil ve své práci nástroje AI v rozporu s pravidly stanovenými tímto opatřením, je na ni pohlíženo stejně jako na plagiát, tj. jako na neetické jednání se všemi potenciálními disciplinárními důsledky, včetně zahájení disciplinárního řízení a možného vyloučení ze studia dle ustanovení § 65 odst. 1 písm. c) zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách) (dále jen „zákon o vysokých školách“).
- 2) V případě úspěšné obhajoby a následného prokázání nepovoleného či nepřiznaného užití AI v kvalifikační práci je na ni pohlíženo stejně jako na plagiát, tj. jako na neetické jednání se všemi potenciálními důsledky, včetně zahájení řízení o vyslovení neplatnosti vykonání státní zkoušky nebo její součásti nebo obhajoby disertační práce dle ustanovení § 47c zákona o vysokých školách.

Článek 9

Závěrečná ustanovení

- 1) Toto opatření se vztahuje na studenty JU a v příslušných částech také na vedoucí či školitele jejich kvalifikačních prací, s výjimkou studentských prací, datum jejichž zadání předchází datu nabytí účinnosti tohoto opatření. I v těchto případech však mohou být při obhajobách na užití AI a zdůvodnění jeho užití dotazováni.
- 2) Problematika využívání umělé inteligence při provádění vědy a výzkumu, včetně tvorby vědeckých prací, bude řešena samostatným opatřením rektora.
- 3) Typické situace, které v souvislosti s aplikací tohoto opatření mohou nastat, a doporučení či povinnosti vztahující se k těmto situacím, specifikuje metodický dokument „Implementační doporučení a povinnosti doplňující Opatření rektora k využívání umělé inteligence při tvorbě písemných prací a jiných typů závěrečných prací studentů Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích“.
- 4) Fakulty JU upraví své vnitřní normy tak, aby byly v souladu s tímto opatřením.
- 5) Toto opatření nabývá platnosti a účinnosti dnem zveřejnění ve sbírce rozhodnutí a opatření rektora ve veřejné části internetových stránek JU.

prof. Ing. Pavel Kozák, Ph.D., v. r.
rektor

Zpracoval: prorektor pro vědu a výzkum

Rozdělovník: vedení JU, děkani fakult JU, předseda Etické komise JU, studenti JU